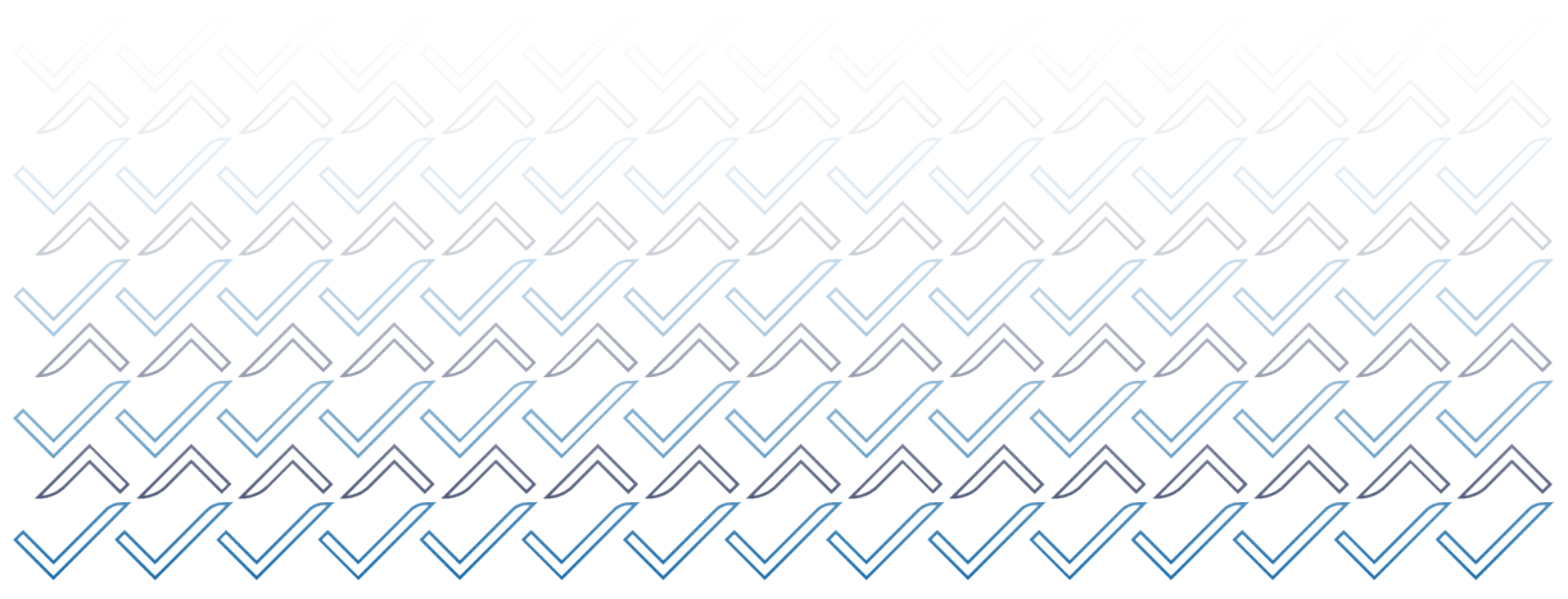

IŠANKSTINIO TYRIMO ATASKAITA

DUOMENŲ PAKARTOTINIS NAUDOJIMAS

2024 m. gegužės 15 d.

Nr. ITE-1

Valstybės kontrolė – aukščiausioji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Audito grupė: Markas Marcinkevičius (departamento vadovas), Diana Nikitina (grupės vadovė), Gytis Tamulevičius, Inga Raudonienė, Jūratė Mankė, Vitoldas Vitkovskis.

Išankstinio tyrimo ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui, Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Informacinės visuomenės plėtros komitetui, Valstybės duomenų agentūrai.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
IŠANKSTINIO TYRIMO REZULTATAI	9
1. BŪTINA UŽTIKRINTI REZULTATYVŲ ATVIRŲ DUOMENŲ INICIATYVŲ ĮGYVENDINIMĄ	11
2. YRA ATVEJŲ, KAI ATVERIANT DUOMENIS NEĮVERTINAMA ĮTAKA NACIONALINIAM SAUGUMUI	15
3. NEPAKANKAMO BRANDOS LYGIO ATVIRŲ DUOMENŲ RINKINIAI MAŽINA JŲ PANAUDOJIMO GALIMYBES	17
PRIEDAI	22
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	22
2 priedas. Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	24
3 priedas. Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ duomenų atvėrimo ir jų pakartotinio naudojimo tikslų ir uždavinių įgyvendinimo rezultatai pagal vertinimo kriterijų reikšmių pasiekimą	26
4 priedas. 2021–2027 m. pažangos priemonės „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ kvietimai veikloms įgyvendinti ir joms skiriamas finansavimas	27
5 priedas. 2021–2027 m. pažangos priemonės „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ veiklų įgyvendinimo rezultatai pagal rodiklių reikšmių pasiekimą	28
6 priedas. Apdorotos informacijos pavyzdžiai Lietuvos atvirų duomenų portale	29
7 priedas. Nagrinėti viešojo sektoriaus ir mokslo atvirų duomenų portalai ir atvirų duomenų rinkiniai	30

PAGRINDINIAI FAKTAI

7-ta iš 35

Europos šalių pagal atvirų duomenų brandą 2023 m.

1 436

duomenų rinkiniai prieinami Lietuvos atvirų duomenų portale 2023 m. pabaigoje.

4,297 mln. Eur

skirta duomenų prieinamumo ir pakartotinio naudojimo projektams 2014–2020 m.

66,91 mln. Eur

numatyta skirti duomenų prieinamumo ir pakartotinio naudojimo projektams 2021–2030 m.

24 proc.

didėjo Lietuvos atvirų duomenų portalo kūrimo projekto kaina per 7 jo įgyvendinimo metus.

75 proc.

(3 iš 4) vertinimo kriterijų, numatytų Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programoje „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, reikšmės nepasiektos duomenų atvėrimo ir jų pakartotinio naudojimo srityje.

25 proc.

(1 iš 4) rodiklių, numatytų 2021–2030 m. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninio plėtros programos pažangos priemonės „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ apraše, nepasiekti 2022–2023 m.

40 proc.

atvirų duomenų rinkinių Lietuvos atvirų duomenų portale yra prieinami trečiu ir aukštesniu brandos lygiu 2023 m. pabaigoje.

22 proc.

Lietuvos atvirų duomenų portale pateiktų poreikių duomenų rinkiniams įvykdyti.

SANTRAUKA

Audito objekto svarba

Viešojo sektoriaus duomenys – vertingas išteklius, kurio pakartotinis naudojimas gali sukurti politinę, ekonominę ir socialinę naudą vystant skaitmenines inovacijas, kuriant naujus produktus ir paslaugas, vykdant mokslinius tyrimus, priimant svarbius duomenimis pagrįstus sprendimus. Lietuva siekia centralizuotai atverti šiuos duomenis pakartotiniam verslo, mokslo ir valstybinių institucijų panaudojimui. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos skaičiavimais¹, duomenų prieinamumas ir racionalus jų pakartotinis naudojimas padėtų didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir leistų valstybės biudžetui sutaupyti 2025 m. nuo 0,45 iki 2,34 mln. Eur, 2026 m. nuo 0,80 iki 4,21 mln. Eur. Atvirų duomenų rinkos dydis Lietuvoje 2025 m. galėtų siekti 125 mln. Eur, 2026 m. – 285 mln. Eur ir prisidėtų prie naujų darbo vietų sukūrimo. Informacinės visuomenės plėtros komiteto viešai skelbiamų skaičiavimų duomenimis, atvirų duomenų panaudojimas gali sukurti 2 proc. BVP.

Siekiant didžiausio poveikio svarbu sudaryti palankias sąlygas veiksmingam duomenų pakartotiniam naudojimui užtikrinant, kad atverti duomenys būtų kokybiški, lengvai prieinami ir patogūs pakartotinai naudoti viešajam, verslo ir mokslo sektoriams, privatiems asmenims.

Išankstinio tyrimo tikslas ir apimtis

Išankstinio tyrimo² tikslas – surinkti ir įvertinti informaciją apie duomenų atvėrimą ir jų pakartotinio naudojimo galimybes Lietuvoje, nustatyti srities problemas.

Pagrindiniais išankstinio tyrimo klausimais siekėme išanalizuoti:

- duomenų pakartotinio naudojimo valdymo sistemą;
- teisinį reglamentavimą;
- pažangą įgyvendinant numatytus strateginius tikslus ir uždavinius;
- atvirų duomenų kokybę;
- poreikį pakartotinai naudoti duomenis komerciniams ir nekomerciniams tikslams.

Audituojamieji subjektai:

¹ Prieiga per internetą: <https://eimin.lrv.lt/uploads/eimin/documents/files/Open%20data%20Poveikis%20ekonomikai.pdf> (žiūrėta 2024-02-07).

² Išankstinis tyrimas yra veiklos audito proceso etapas, kurio metu renkama ir vertinama informacija apie nagrinėjamą veiklos sritį, siekiant nustatyti joje esančias problemas. Remiantis išankstinio tyrimo rezultatais atliekamas pagrindinis tyrimas. Tačiau, esant tam tikroms aplinkybėms, siekiant racionaliai naudoti audito išteklius, pagrindinis tyrimas gali būti neatliekamas ir auditas baigiamas išankstiniu tyrimu: pvz., audituojamas subjektas ėmėsi veiksmų problemoms spręsti, audituojamoje srityje įvyko pokyčių, dėl kurių tolesnis audito atlikimas gali nesukurti reikiamo poveikio ir kt. Išankstinio tyrimo ataskaitoje nurodomos nustatytos problemos neteikiant audituojamam subjektui rekomendacijų.

- Ekonomikos ir inovacijų ministerija, nes formuoja valstybės politiką duomenų pakartotinio naudojimo srityje, taip pat organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą³;
- Informacinės visuomenės plėtros komitetas, nes koordinuoja institucijų ir valstybės valdomų subjektų duomenų atvėrimą, teikia jiems metodinę pagalbą, atlieka jų duomenų atvėrimo stebėseną⁴.

Informaciją rinkome ir bendravome su Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Informacinės visuomenės plėtros komiteto, Valstybės duomenų agentūros, Vyriausybės strateginės analizės centro, Centrinės projektų valdymo agentūros, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento, Antrojo operatyvinių tarnybų departamento prie Krašto apsaugos ministerijos ir Lietuvos verslo konfederacijos atstovais.

Vertintas laikotarpis – 2019–2023 m., siekdami įvertinti tendencijas, kai kuriais atvejais naudojome ankstesnių metų duomenis ir 2024 m. įvykusius pokyčius.

Išankstinis tyrimas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Išankstinio tyrimo metu taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai“ (23 psl.).

Pagrindiniai išankstinio tyrimo rezultatai

Užtikrinus rezultatyvų atvirų duomenų iniciatyvų įgyvendinimą, aukštesnį atvėtų duomenų rinkinių brandos lygį, veiksmingą duomenų naudotojų pateiktų poreikių vertinimą didės atveriamų duomenų pakartotinio naudojimo galimybės. Sustiprinta atveriamų duomenų peržiūra didins jautrių duomenų saugą.

Būtina užtikrinti rezultatyvų atvirų duomenų iniciatyvų įgyvendinimą

Informacinės visuomenės plėtros komitetas nuo 2016 m. pabaigos įgyvendina Lietuvos atvirų duomenų portalo kūrimo projektą, kuriam skirta per 2,577 mln. Eur. Numatytos veiklos įgyvendintos 2023-10-31, tačiau projektas, 2024-04-12 duomenimis, nėra užbaigtas, o per 7 įgyvendinimo metus jo kaina padidėjo 24 proc. (iki 3,197 mln. Eur). Iš 2014–2020 m. atvirų duomenų projektams numatytų finansinių projekcijų (8,37 mln. Eur) liko nepanaudota daugiau nei pusė (beveik 62 proc., arba 5,17 mln. Eur).

Dėl nepakankamai rezultatyvaus 2014–2020 m. atvirų duomenų iniciatyvų įgyvendinimo, 2020 m. 75 proc. (3 iš 4) vertinimo kriterijų, numatytų Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programoje „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, reikšmių nebuvo pasiekta.

Nagrinėdami 2021–2030 m. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninimo plėtros programos pažangos priemonės „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ veiklų įgyvendinimo būklę nustatėme, kad 2022–2023 m. 1 iš 3 nauju plėtros laikotarpiu patvirtintų projektų vėluojama įgyvendinti ir 25 proc. (1 iš 4) numatytų rodiklių nebuvo pasiekta (1 skyrius, 11 psl.).

³ Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas, 7 str. 2 d.

⁴ Ten pat, 7 str. 3 d., ekonomikos ir inovacijų ministro 2018-10-01 įsakymu Nr. 4-593 patvirtinti Informacinės visuomenės plėtros komiteto nuostatai, 12 p.

Yra atvejų, kai atveriant duomenis neįvertinama įtaka nacionaliniam saugumui

Atverdami duomenų rinkinius viešojo sektoriaus subjektai atsako už pateiktų duomenų teisingumą, tačiau, pavyzdžiui, pasitelkus dirbtinį intelektą ar mašininį mokymąsi apdorojant duomenų rinkinius ir sujungiant jų paketus (įskaitant nuasmenintus), galima projektuoti svarbius sprendimus, kurie gali turėti neigiamos įtakos ir Lietuvos nacionaliniam saugumui. Duomenis atveriantys viešojo sektoriaus subjektai gali nežinoti, jog turimų duomenų atvėrimas ir jų analizė panaudojant dirbtinio intelekto algoritmus žvalgybos tikslais gali daryti įtaką Lietuvos nacionaliniam saugumui. Valstybės saugumo departamentas ir Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas vertindami rizikos veiksnius, pavojus ir grėsmes Lietuvos nacionaliniam saugumui nustatė, kad 2023 m. buvo 2 nacionaliniam saugumui grėsmę keliantys duomenų viešinimo atvejai, tačiau į atveriamų duomenų peržiūros procesą jie nėra įtraukti, atsakomybė paliekama viešojo sektoriaus subjektų kompetencijai (2 skyrius, [15 psl.](#)).

Nepakankamo brandos lygio atvirų duomenų rinkiniai mažina jų panaudojimo galimybes

Atvertų duomenų pakartotinio naudojimo galimybės dėl žemesnio nei rekomenduojamas brandos lygio yra ribotos. 2023 m. Lietuvos atvirų duomenų portale 253 viešojo sektoriaus subjektai yra paskelbę 1 436 duomenų rinkinius, tačiau informacija apie pusės (51 proc.) jų brandos lygį neskelbiama, 40 proc. jų prieinami trečiu ir ketvirtu brandos lygiu, 8 proc. yra žemesnės brandos, kas penktas (20 proc.) skelbiamas neatviruoju formatu, o tai mažina galimybes šiuos rinkinius pakartotinai naudoti.

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos ir Informacinės visuomenės plėtros komiteto duomenimis, 2022 m. daugiau nei 50 proc. institucijų nebuvo inventorizavusios ir atvėrusios nei vieno rinkinio ir tik trečdalis (29 proc.) planavo atverti juos per artimiausius metus.

Nagrinėdami kituose portaluose skelbiamus atvirų duomenų rinkinius nustatėme, kad ne visi juose skelbiami duomenys prieinami vieno langelio principu, t. y. Lietuvos atvirų duomenų portale.

Duomenų naudotojų poreikiai vertinami nepakankamai. Per 4 metų laikotarpį iš viso gautas 241 poreikis duomenų rinkiniams, o maža dalis (22 proc.) pateiktųjų įvykdyti. Nėra duomenų, kokia dalimi poreikius teikia fiziniai, juridiniai asmenys, viešojo ir kitų sektorių subjektų atstovai, Informacinės visuomenės plėtros komitetas šios informacijos nerenka ir neturi (3 skyrius, [17 psl.](#)).

Priežastys, dėl kurių auditas baigiamas išankstiniu tyrimu

2022 metais Ekonomikos ir inovacijų ministerija patvirtino veiklą, skirtą skatinti duomenų prieinamumą ir jų pakartotinį naudojimą, sąrašą⁵ ir per pirmus trejus 2021–2030 m. plėtros laikotarpio metus pradėjo jų įgyvendinimo procedūras. Numatyta sukurti metaduomenų ir

⁵ Ekonomikos ir inovacijų ministro 2022-07-12 įsakymu Nr. 4-864 patvirtintas 2021–2030 m. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninimo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-07 „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ aprašas, III sk.

programinės įrangos sąsajų kūrimo ir tvarkymo modelį, užtikrinti metaduomenų administravimo programinės įrangos prieinamumą, įdiegti ne mažiau nei 376 informacinių sistemų ir registų integracines sąsajas, sukurti programinės įrangos sąsajų repozitorijų, užpildant metaduomenimis iš ne mažiau nei 376 informacinių sistemų ir registų, integruoti valstybės informacinius išteklius į duomenų ežerą, sukurti duomenų mainų įrankį, skatinti įmonių investicijas į naujų inovatyvių sprendimų ir skaitmeninių paslaugų sukūrimą, naudojant atvirus duomenis⁶.

2023 m. Valstybės duomenų agentūra pradėjo įgyvendinti projektą „Valstybės informacinių išteklių integracija į Valstybės duomenų ežerą“. Projekto apimtyje prioritetine tvarka atveriami didelės vertės duomenų rinkiniai, kurie nuo 2024-06-09 turi būti prieinami pakartotiniam naudojimui visoje ES pagal tarptautinį standartą⁷. Įgyvendinus projektą, iki 2026-06-01 numatyta Lietuvos atvirų duomenų portale 376 informacinių sistemų ir registų duomenis atverti ne žemesniu nei 4 brandos lygiu⁸.

Įvertinę 2023 m. įvykusius pokyčius ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos suplanuotas ir įgyvendinamas veiklas matome, kad audito metu nustatytos problemos sprendžiamos, todėl auditas baigiamas išankstiniu tyrimu. Ataskaitoje pateiktos įžvalgos bus naudingos įgyvendinant suplanuotas duomenų prieinamumo ir pakartotinio naudojimo skatinimo priemones, priimant sprendimus dėl atvėrimo proceso tobulinimo ir stiprinant atveriamų duomenų peržiūrą.

⁶ Pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-07 aprašas, III sk.

⁷ Nuo 2024-06-09 geoerdvinių, meteorologinių, žemės stebėjimo ir aplinkos, bendrovių ir bendrovių valdymo nuosavybės teise, statistikos ir judumo duomenų rinkiniai turi būti prieinami kompiuterio skaitomais formatais, naudojant API ir numatytais atvejais užtikrinta masinio duomenų rinkinių atsiuntimo galimybė, 2022-12-21 Europos Komisijos priimto įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 2023/138, kuriuo sudaromas konkrečių didelės vertės duomenų rinkinių sąrašas ir nustatoma jų skelbimo bei pakartotinio naudojimo tvarka, 5, 6, 8 str. ir 14 str. 1 d.

⁸ Prieiga prie interneto: <https://vda.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/projektai/vykdomi/valstybes-informaciniu-istekliu-integravimas-i-duomenu-ezera/> (žiūrėta 2024-03-12).

IŠANKSTINIO TYRIMO REZULTATAI

Lietuvoje asmenų teisės gauti viešojo sektoriaus duomenis, kuriuos būtų galima pakartotinai naudoti, įgyvendinimo priemonės ir tvarką reglamentuoja įstatymas⁹. Pagal įstatyme įtvirtintą sampratą duomenų pakartotiniu naudojimu yra laikomas naudojimas duomenimis komerciniais ir nekomerciniais tikslais, kurie skiriasi nuo pirminio duomenų parengimo tikslo¹⁰. Viešojo sektoriaus subjektai įpareigoti atverti savo tvarkomus duomenis, skelbti ir teikti jų rinkinius Lietuvos atvirų duomenų portale, išskyrus įstatymu numatytas išimtis¹¹. 2023 m. šiame portale 253 viešojo sektoriaus subjektai yra paskelbę 1 436 rinkinius, iš jų 147 – didelės vertės¹². Didelės vertės rinkiniai atitinka viešojo sektoriaus informaciją, kurios pakartotinis naudojimas duotų didelę naudą visuomenei, aplinkai ir ekonomikai¹³.

Duomenų pakartotinio naudojimo srities valdytoja yra Vyriausybė, srities politiką formuoja EIMIN, įgyvendina IVPK, VDA ir pagal kompetenciją kitos institucijos (1 pav.)¹⁴.

1 pav. Duomenų pakartotinio naudojimo sistemos dalyviai

Vyriausybė	nustato duomenų pakartotinio naudojimo plėtros kryptis, siektinus rezultatus ir jų pasiekimo būdus, tvirtina Lietuvos atvirų duomenų portalo nuostatus
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	formuoja valstybės politiką duomenų pakartotinio naudojimo srityje, taip pat organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, valdo Lietuvos atvirų duomenų portalą
Informacinės visuomenės plėtros komitetas	koordinuoja institucijų ir valstybės valdomų subjektų duomenų atvėrimą, vykdo jų duomenų atvėrimo stebėseną ir teikia jiems bei naudotojams metodinę pagalbą, tvarko Lietuvos atvirų duomenų portalą
Valstybės duomenų agentūra	sudaro galimybę naudotis Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos IT sprendimais, susijusiais su duomenų nuasmeninimu ir atvėrimu, sudaro ir Lietuvos atvirų duomenų portale skelbia duomenų rinkinius pakartotinai naudoti
Institucijos ir valstybės valdomi subjektai	pagal kompetenciją įgyvendina valstybės politiką duomenų pakartotinio naudojimo srityje, teikia pareiškėjams ar jų atstovams duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus

Duomenų pakartotinis naudojimas apima ne tik atvertus duomenis, bet ir duomenis, kurie nėra atverti, tačiau teikiami perduodant ar kitu būdu padarant juos prieinamus

⁹ Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas, 1 str. 1 d. Sveikatos duomenų pakartotinis naudojimas reglamentuojamas Pakartotinio sveikatos duomenų naudojimo įstatymu.

¹⁰ Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas, 3 str. 4 d.

¹¹ Ten pat, 4 str. 1 d., 12 str. 1 d., 15 str. 1 d. Pagal įstatymą neskelbiami ir neteikiami duomenys, kurie nepatenka į viešojo administravimo sritį, kurių atvėrimą draudžia arba riboja teisės aktai, pvz., duomenis, kurie nėra prieinami dėl nacionalinio ar visuomenės saugumo, šalies gynybos interesų, asmens duomenų apsaugos, kurie sudaro valstybės, tarnybos, banko paslaptį ir kiti duomenys.

¹² Lietuvos atvirų duomenų portalo duomenys apie 2019–2023 m. skelbiamus duomenų rinkinius (žiūrėta 2024-02-26).

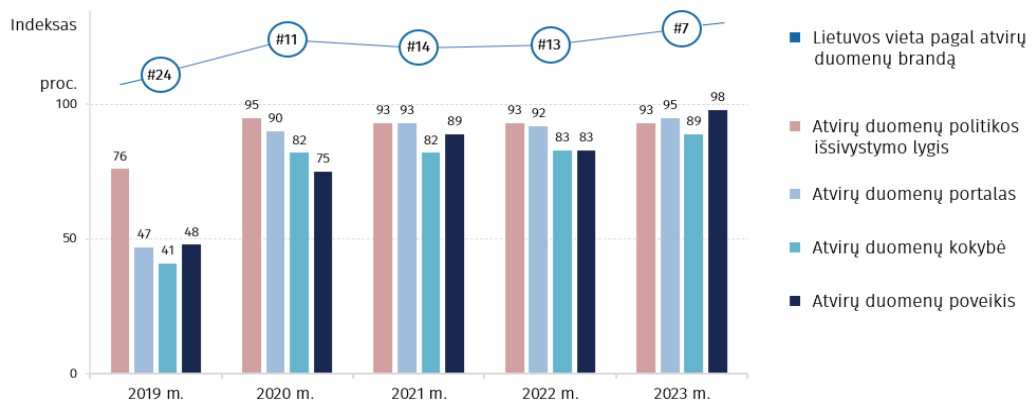
¹³ Didelės vertės duomenų rinkiniai priskiriami 6 teminėms kategorijoms (geoerdviniai, žemės stebėjimo ir aplinkos, meteorologiniai, statistikos, bendrovių ir bendrovių nuosavybės teise bei judumo duomenys). Nuo 2024-06-09 šių kategorijų duomenų rinkiniai turi būti paskelbti ir prieinami kompiuterio skaitomais formatais (2019-06-20 Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1024 dėl atvirųjų duomenų ir viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo, 2 str. 10 d., 13 str. 1 d., 2022-12-21 Europos Komisijos priimto įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 2023/138, kuriuo sudaromas konkrečių didelės vertės duomenų rinkinių sąrašas ir nustatoma jų skelbimo bei pakartotinio naudojimo tvarka, 5 str. 8 d., 14 str. 1 d.). 2023 m. EIMIN atliko didelės vertės duomenų inventorizaciją ir identifikavo 151 rinkinį: 35 geoerdvinius, 46 žemės stebėjimo ir aplinkos, 5 meteorologinius, 5 statistikos, 18 bendrovių ir bendrovių nuosavybės teise bei 42 judumo. Šis sąrašas tikslinamas įgyvendinant duomenų atvėrimo veiklas pagal VDA vykdomą projektą „Valstybės informacinių išteklių integracija į Valstybės duomenų ežerą“.

¹⁴ Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas, 7 str. 1–3 ir 5 d., Oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymas, 5 str. 2 d. 10 ir 11 p.

naudotojui pagal jo prašymą. Valstybės duomenų ežere sudarytos sąlygos šiuos duomenis analizuoti ir panaudoti¹⁵.

2023 m. duomenimis¹⁶, Lietuva pagal atvirų duomenų brandą priklauso Europos sparčiųjų sekėjų¹⁷ grupei ir tarp 35-ųjų valstybių užima 7-ą vietą (2 pav.). 2023 m. Lietuva surinko 94 proc. maksimalaus atvirų duomenų brandos indekso¹⁸ ir pagal atvirų duomenų politiką įvertinta 93 proc. balų, pagal jų portalą – 95 proc., pagal jų kokybę – 89 proc., pagal jų poveikį – 98 proc.

2 pav. Lietuvos atvirų duomenų brandos indekso rodikliai 2019–2023 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Europos atvirų duomenų portalo tyrimo duomenis

Viešojo sektoriaus duomenų prieinamumas ir pakartotinis jų naudojimas – viena Lietuvos strateginių plėtros sričių¹⁹. Auditorių vertintas laikotarpis (2019–2023 m.) apima du plėtros (finansavimo) laikotarpius²⁰: 2014–2020 m. investiciniams projektams įgyvendinti skirta beveik 4,297 mln. Eur²¹, 2021–2030 m. numatyta skirti 66,91 mln. Eur²². Projektai finansuojami valstybės biudžeto, ES struktūrinių fondų, EGADP²³ ir kitomis lėšomis.

¹⁵ Kitaip – VDV IS. Tai – VDA valdoma IS, skirta tvarkyti ir kaupti valstybės duomenis, teikti jų pagrindu parengtą informaciją atliekant valstybės ekonominės ir socialinės raidos stebėseną ir analizę ir užtikrinti efektyvius informacijos mainus tarp viešojo sektoriaus institucijų (prieiga per internetą: <https://vda.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/misija-ir-strateginiai-tikslai/>, žiūrėta 2024-01-23).

¹⁶ Prieiga per internetą: <https://data.europa.eu/en/publications/open-data-maturity> (žiūrėta 2023-12-28).

¹⁷ Angl. *fast-trackers*.

¹⁸ Atvirų duomenų brandos Europoje indeksas apima: 1) nacionalinės politikos, skatinančios atvirus duomenis, išsivystymo lygį, 2) nacionaliniuose duomenų portaluose teikiamas funkcijas ir duomenis, 3) nacionalinių duomenų portalų metaduomenų kokybę ir 4) iniciatyvas, skirtas stebėti atvirų duomenų pakartotinį naudojimą ir poveikį. Prieiga per internetą: <https://data.europa.eu/en/publications/open-data-maturity> (žiūrėta 2023-12-28).

¹⁹ Vyriausybės nutarimais patvirtintos: 2014-03-12 Nr. 244 Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programa „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, 14 p.; 2021-11-17 Nr. 971 2021–2030 m. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninio plėtros programa, 05-002-01-07-07 pažangos priemonė.

²⁰ 2014–2020 ir 2021–2027 m. Nuo 2021-01-01 įsigaliojus Strateginio valdymo įstatymui, keitėsi strateginio planavimo dokumentų tipai, todėl buvo analizuotos nacionalinės plėtros programos, kuriose numatyti duomenų prieinamumo ir pakartotinio naudojimo tikslai ir uždaviniai (pažangos priemonės ir veiklos) ir kurių įgyvendinimą koordinuoja EIMIN – Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programa „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ ir 2021–2030 m. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninio plėtros programa.

²¹ SFMIS duomenys apie 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 2 prioriteto „Informacinės visuomenės skatinimas“ priemonės Nr. 02.2.1-CPVA-V-523 „Atvirų duomenų sąveikumas ir optimizavimas“ ir 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ priemonės Nr. 10.1.2-ESFA-V-915 „Viešojo valdymo institucijų atvirumo didinimas ir visuomenės įsitraukimo į viešojo valdymo procesus skatinimas“ projektams skiriamą finansavimą: atitinkamai 3 931 456,55 Eur ir 365 500,00 Eur.

²² Pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-07 aprašas, I skyrius.

²³ Tik projektai įgyvendinami pagal 2021–2030 m. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninio plėtros programos pažangos priemones.

1. BŪTINA UŽTIKRINTI REZULTATYVŲ ATVIRŲ DUOMENŲ INICIATYVŲ ĮGYVENDINIMĄ

2014–2020 m. laikotarpis

1. 2014–2020 m. plėtros laikotarpiu²⁴ numatyta atverti institucijų turimus duomenis visuomenei ir verslui, sudaryti galimybę be išankstinių sąlygų ir patogiai surasti ir gauti institucijų tvarkomus duomenis, pakartotinai juos panaudoti inovatyviems sprendimams ir elektroninėms paslaugoms kurti²⁵. Pažanga įgyvendinant nustatytus tikslus ir uždavinius vertinama pagal numatytus vertinimo kriterijus ir jų siektinas reikšmes²⁶, rezultatui pasiekti vykdytos priemonės įgyvendinant investicinius projektus.
2. SFMIS duomenimis²⁷, įgyvendinant 2014–2020 m. atvirų duomenų iniciatyvas buvo patvirtinti du projektai:
 - Pagal programos uždavinį – sukurti veiksmingas ir inovatyvias priemones, leisiančias užtikrinti bendrą ir standartizuotą institucijų turimų atvirų duomenų teikimą, neribotą prieigą prie šių duomenų ir galimybę visuomenei ir verslui juos pakartotinai panaudoti²⁸, įgyvendinamas Lietuvos atvirų duomenų portalo kūrimo projektas²⁹. Projektas vykdytas 7 metus: pradėtas 2016-12-22³⁰, numatytos veiklos įgyvendintos 2023-10-31, tačiau, 2024-04-12 SFMIS duomenimis, jis dar nėra užbaigtas³¹. Projektas įgyvendinamas pagal priemonę³², kuriai numatyta 8,37 mln. Eur (7,11 mln. Eur ES struktūrinių fondų ir 1,26 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų)³³. Jam įgyvendinti skirta 3,93 mln. Eur (3,48 mln. Eur ES struktūrinių fondų ir 0,45 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų)³⁴, iš jų 2,557 mln. Eur³⁵ portalo kūrimui ir papildomai 1,35 mln. Eur³⁶ jo plėtrai, o per 7 įgyvendinimo metus projekto kaina padidėjo 24 proc. (iki 3,197 mln. Eur)³⁷. Daugiau nei pusė (beveik 62 proc., arba 5,17 mln. Eur)³⁸ šiuo plėtros laikotarpiu

²⁴ 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa.

²⁵ 2014–2020 m. nacionalinės pažangos programa, 5.2 tikslas ir jo uždaviniai, Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programa „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, 14 p.

²⁶ „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, 14.1.1 ir 14.1.2 pp., priedas, 4 tikslas, 4.1 ir 4.2 uždaviniai.

²⁷ 2023-12-19 ir 2024-04-12 d. SFMIS duomenys.

²⁸ „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, 14.1.1 pp.

²⁹ Projektas Nr. 02.2.1-CPVA-V-523-01-0001 „Atvirų duomenų platformos, įgalinančios efektyvų viešojo sektoriaus informacijos pakartotinį panaudojimą verslui ir jos valdymo įrankių sukūrimas“.

³⁰ Projekto Nr. 02.2.1-CPVA-V-523-01-0001 veiklų įgyvendinimo pradžia.

³¹ EIMIN ir IVPK paaiškinimu, CPVA vykdo projekto finansinių dokumentų patikros ir priėmimo procedūras.

³² 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 2 prioriteto „Informacinės visuomenės skatinimas“ priemonė „Atvirų duomenų sąveikumas ir optimizavimas“.

³³ Tikslī suma – 8 370 319,00 Eur (7 114 771,00 Eur ES struktūrinių fondų ir 1 255 548,00 Eur valstybės biudžeto lėšų).

³⁴ Tikslī suma – 3 931 456,55 Eur (3 483 327,02 Eur ES struktūrinių fondų ir 448 129,53 Eur valstybės biudžeto lėšų).

³⁵ Tikslī suma – 2 577 466,07 Eur (2 190 846,16 Eur ES struktūrinių fondų ir 386 619,91 Eur valstybės biudžeto lėšų).

³⁶ Tikslī suma – 1 353 990,48 Eur (1 292 480,86 Eur ES struktūrinių fondų ir 61 509,62 Eur valstybės biudžeto lėšų), susisiekimo ministro 2020-06-19 įsakymas Nr. 3-381 „Dėl papildomo finansavimo skyrimo projektui Nr. 02.2.1-CPVA-V-523-01-0001 „Atvirų duomenų platformos, įgalinančios efektyvų viešojo sektoriaus informacijos pakartotinį panaudojimą verslui, ir jos valdymo įrankių sukūrimas“.

³⁷ Įvertinus išmokėtą 3 197 473,12 Eur ir skirtą 2 577 466,07 Eur sumą (sulisiekimo ministro 2017-10-03 įsakymas Nr. 3-455 „Dėl finansavimo skyrimo projektui Nr. 02.2.1-CPVA-V-523-01-0001“).

³⁸ Tikslī suma – 5 172 845,88 Eur (4 281 536,46 Eur ES struktūrinių fondų ir 891 309,42 Eur valstybės biudžeto lėšų).

numatytų finansinių projekcijų liko nepanaudota. EIMIN ir IVPK paaiškinimu, iki 2020 m. II ketv. arba pirmojo projekto etapo metu sukurtas Lietuvos atvirų duomenų portalas, kuriame atverta 300 duomenų rinkinių, antrojo etapo metu (nuo 2020 m. III ketv. iki 2023-10-31) portalas modernizuotas ir papildytas 560 duomenų rinkinių, sudarytų iš 50-ties viešojo sektoriaus subjektų tvarkomų svarbiausių valstybės informacinių išteklių;

- pagal programos uždavinį – sudaryti metodines, teises institucijų duomenų atvėrimo prielaidas ir sukurti veiksmingą duomenų atvėrimo valdymo struktūrą³⁹, vykdytas antras projektas „Atvirų duomenų formavimo metodologinių ir teisinių priemonių įgyvendinimas bei tam reikalingų valstybės institucijų darbuotojų kompetencijų ugdymas“⁴⁰. Jis įgyvendintas priemonės „Viešojo valdymo institucijų atvirumo didinimas ir visuomenės įsitraukimo į viešojo valdymo procesus skatinimas“ lėšomis⁴¹, jam skirta 0,37 mln. Eur (0,35 mln. ES struktūrinių fondų ir 0,02 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų)⁴², iš jų panaudota beveik 63 proc.⁴³. Projektas vykdytas beveik 3,5 metų: pradėtas 2016-11-01⁴⁴, numatytos veiklos įgyvendintos 2020-02-01, projektas užbaigtas 2020-06-12.
3. Nagrinėdami 2014–2020 m. atvirų duomenų iniciatyvų įgyvendinimą pagal numatytus vertinimo kriterijus⁴⁵ nustatėme, kad tikslai ir uždaviniai buvo įgyvendinti iš dalies: 2020 m. nebuvo pasiekta 75 proc. (3 iš 4) tikslų ir uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijų⁴⁶ reikšmių, iš jų vienas⁴⁷ stebėtas iki 2019 m.⁴⁸ ir vieno⁴⁹ stebėseną nebuvo vykdoma (3 pav., ir daugiau žr. 3 priedą).

³⁹ „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, 14.1.2 pp.

⁴⁰ Projektas Nr. 10.1.2-ESFA-V-915-01-0002 (2023-12-19 SFMIS duomenys).

⁴¹ Ten pat, vidaus reikalų ministro 2015-05-08 įsakymu Nr. 1V-388 patvirtintas „2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ valstybės projektų atrankos tvarkos aprašas“.

⁴² Tiksliai suma – 365 500,00 Eur (347 082,60 ES struktūrinių fondų ir 18 417,40 Eur valstybės biudžeto lėšų).

⁴³ Išmokėta suma – 229 550,65 Eur (203 277,65 ES struktūrinių fondų ir 26 323,00 valstybės biudžeto lėšų).

⁴⁴ Projekto Nr. 10.1.2-ESFA-V-915-01-0002 veiklų įgyvendinimo pradžia.

⁴⁵ „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, priedas, 4 tikslas, 4.1 ir 4.2 uždaviniai.

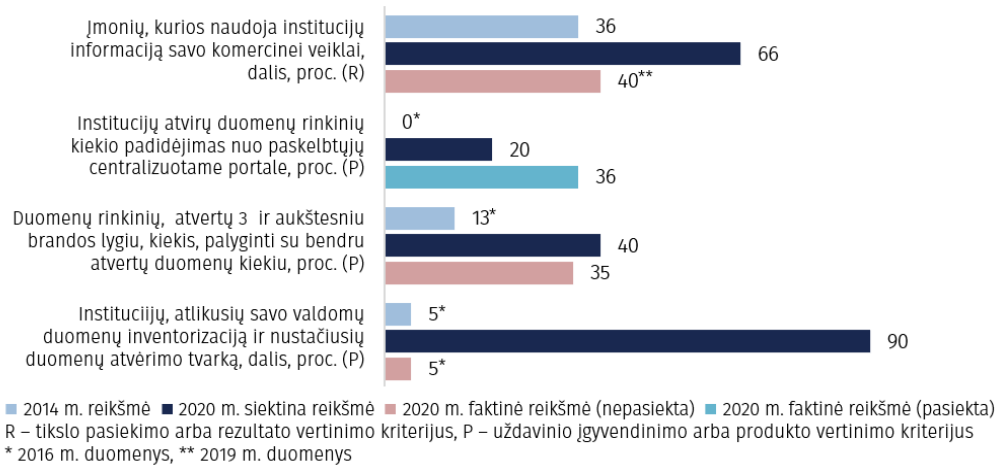
⁴⁶ Ten pat.

⁴⁷ Įmonių, kurios naudoja institucijų informaciją savo komercinei veiklai, dalis, proc.

⁴⁸ Kriterijaus reikšmė buvo nustatoma pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis – informacijos iš valstybės institucijų interneto svetainių naudojimas įmonės komercinei veiklai, proc. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/informaciniai-pranesimai?sritis=7&tema=39&poteme=565> (žiūrėta 2024-03-12).

⁴⁹ Institucijų, atlikusių savo valdomų duomenų inventorizaciją ir nustačiusių duomenų atvėrimo tvarką, dalis, proc.

3 pav. Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ duomenų atvėrimo ir jų pakartotinio naudojimo tikslų ir uždavinių įgyvendinimo rezultatai pagal vertinimo kriterijų reikšmių pasiekimą

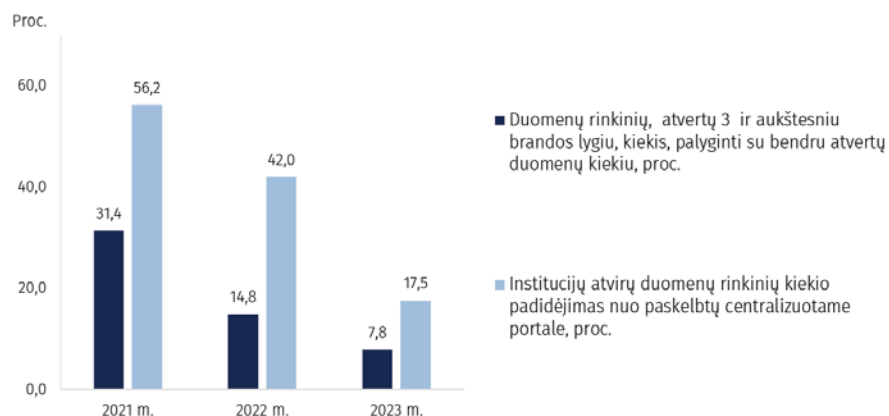

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programą „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ ir Informacinės visuomenės plėtros komiteto duomenis

2014–2020 m. numatytos vertinimo kriterijų reikšmės nepasiektos, nes atvirų duomenų iniciatyvų įgyvendinimo investiciniai projektai pradėti įpusėjus plėtros laikotarpiui⁵⁰, juos planuota įgyvendinti 2020 ir 2023 m.

4. Pasibaigus 2014–2020 m. plėtros laikotarpiui 2 (iš 4) vertinimo kriterijų reikšmės stebimos ir matuojamos toliau. 2021 m. institucijų atvirų duomenų rinkinių kiekio padidėjimas nuo paskelbtųjų centralizuotame portale sudarė 56,2 proc., 2022 m. – 42 proc., 2023 m. – 17,5 proc., o duomenų rinkinių, atvertų 3 ir aukštesniu brandos lygiu, kiekis, palyginti su bendru atvertų duomenų kiekiu, 2021 metais siekė 31,4 proc., 2022 m. – 46,2 proc., 2023 m. – 54 proc.⁵¹ (4 pav.)⁵².

4 pav. Stebimi duomenų atvėrimo vertinimo kriterijai ir jų pasiekimas 2021–2023 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Informacinės visuomenės plėtros komiteto 2021, 2022 ir 2023 m. veiklos ataskaitas

⁵⁰ Projekto Nr. 02.2.1-CPVA-V-523-01-0001 veiklų įgyvendinimo pradžia 2016-12-22, projekto Nr. 10.1.2-ESFA-V-915-01-0002 – 2016-11-01.

⁵¹ Lietuvos atvirų duomenų portalo 2024-02-26 duomenimis, 2023 m. pabaigoje tik 40 proc. duomenų rinkinių buvo atverti 3 ir aukštesniu brandos lygiu (žr. 3 skyrių, 17 psl.).

⁵² IVPK 2021, 2022 ir 2023 m. veiklos ataskaitos. Prieiga per internetą: <https://ivpk.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/veiklos-ataskaitos/> (žiūrėta 2023-12-19).

2021–2030 m. laikotarpis

5. 2021–2027 m. plėtros laikotarpiu⁵³ skatinant duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą⁵⁴ numatytos 9 veiklos⁵⁵, kurių įgyvendinimui numatyta finansinė projekcija⁵⁶ 66,91 mln. Eur (6,41 mln. Eur valstybės biudžeto, 15,00 mln. Eur ES struktūrinių fondų, 30,50 mln. Eur EGADP ir 15,00 mln. Eur privačių lėšų)⁵⁷ beveik 8 kartus didesnė nei ankstesniu plėtros laikotarpiu⁵⁸. 2024 m. duomenimis, iš 9 numatytų veiklų:
- 2 įgyvendintos⁵⁹;
 - 6 įgyvendinamos investiciniais projektais (3)⁶⁰, kuriuos numatyta įgyvendinti iki 2023-10-31 ir 2026-06-01⁶¹, o vieną jų – duomenų mainų įrankio sukūrimo – vėluojama įgyvendinti (CPVA 2024-02-12 duomenimis, projektas nebaigtas). Projektams skirta 49 proc. (arba 32,66 mln. Eur: 2,43 mln. Eur valstybės biudžeto, 30,23 mln. Eur EGADP lėšų)⁶² šiuo plėtros laikotarpiu numatytų finansinių projekcijų (4 priedas, 1 lentelė);
 - 1 veiklai, skirtai įgyvendinti atvirų duomenų naudojimo iniciatyvas verslo sektoriuje, paskelbtas kvietimas teikti projektinius pasiūlymus⁶³. Pirmu etapu projektams skiriama 40 proc. (12,00 mln. Eur: 6,00 mln. Eur ES struktūrinių fondų ir 6,00 mln. Eur privačių lėšų)⁶⁴ šiai veiklai numatytų finansinių projekcijų⁶⁵ (30,00 mln. Eur: 15,00 mln. Eur ES struktūrinių fondų ir 15,00 mln. Eur privačių lėšų)⁶⁶ (4 priedas, 2 lentelė).
6. Per pirmus trejus 2021–2027 m. plėtros laikotarpio metus pradėtos įgyvendinti visos 9 pažangos priemonės „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ numatytos veiklos (2 iš jų baigtos įgyvendinti). 2021 m. teisinio reglamentavimo pakeitimais⁶⁷ viešojo sektoriaus subjektams nustatyta prievolė inventorizuoti visus turimus duomenis laikantis principo, kad duomenys gali būti skelbiami pakartotinai naudoti nepažeidžiant įstatymų nuostatų, o informacija apie juos turi būti skelbiama Lietuvos atvirų duomenų portale⁶⁸.

⁵³ 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas „Naujos kartos Lietuva“.

⁵⁴ Pažangos priemonė Nr. 05-002-01-07-07.

⁵⁵ Pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-07 aprašas.

⁵⁶ Ten pat.

⁵⁷ Tikslī suma – 66 910 000,00 Eur (6 405 900,00 Eur valstybės biudžeto, 15 000 000,00 Eur ES struktūrinių fondų, 30 504 100,00 Eur EGADP ir 15 000 000,00 Eur privačių lėšų).

⁵⁸ 2014–2020 m. plėtros laikotarpiu numatyta 8 735 819,00 Eur, 2021–2027 m. – 66 910 000,00 Eur.

⁵⁹ 1 veikla – „Oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymo projekto parengimas ir priėmimas“, 2 veikla – „Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų projektų parengimas ir priėmimas“.

⁶⁰ 3–8 veiklos, daugiau žr. 4 priedą.

⁶¹ Pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-07 aprašas, 1–3 priedai.

⁶² Tikslī suma – 32 662 566,65 Eur (2 428 525,88 Eur valstybės biudžeto, 30 234 040,77 Eur EGADP lėšų).

⁶³ 2023-11-22 paskelbtas kvietimas teikti projekto įgyvendinimo planus pagal 9 veiklą „Atvirų duomenų naudojimas“ galioja iki 2024-04-04 (prieiga per internetą: <https://2021.esinvesticijos.lt/kvietimai/skatinti-duomenu-prieinamuma-ir-pakartotini-naudojima-1>, žiūrėta 2024-02-18). CPVA nurodė, kad susidomėjimas šia priemone aktyvus nuo pat jos paskelbimo dienos, sulaukiama apie 3–5 paklausimus telefonu per dieną.

⁶⁴ Tikslī suma – 12 000 000,00 Eur (6 000 000,00 Eur ES struktūrinių fondų ir 6 000 000,00 Eur privačių lėšų).

⁶⁵ Pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-07 aprašas, 4 priedas.

⁶⁶ Tikslī suma – 30 000 000,00 Eur (15 000 000,00 Eur ES struktūrinių fondų ir 15 000 000,00 Eur privačių lėšų).

⁶⁷ 2021-06-30 Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo Nr. VIII-1524 pakeitimo įstatymas Nr. XIV-491.

⁶⁸ Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas, 15 str. 1 d.

7. Nagrinėdami 2021–2030 m. priemonės „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ įgyvendinimą pagal numatytus rodiklius nustatėme, kad veiklos nebuvo įgyvendintos visa numatyta apimtimi: 2023 m. nesukurtas metaduomenų standartas⁶⁹, nors įgyvendinantis projektas pradėtas 2022-10-13. Metaduomenų standartas turi apibrėžti duomenų prieinamumo, suderinamumo ir tikslumo reikalavimus, o tai leistų užtikrinti duomenų kokybę ir efektyvesnį panaudojimą skirtingose srityse. EIMIN ir IVPK teigimu, standartas baigiamas kurti ir planuojama, kad rodiklio reikšmė bus pasiekta iki 2024 m. II ketv. pabaigos. Taigi 25 proc. (1 iš 4) nustatytų rodiklių reikšmių nebuvo pasiekta. Kitų rodiklių pasiekimą numatyta vertinti 2024–2029 m. laikotarpiu (5 priedas).
8. Rezultatyvesnis atvirų duomenų iniciatyvų įgyvendinimas leistų greičiau pasiekti visų numatytų rezultatų ir laukiamos pažangos duomenų pakartotinio naudojimo srityje skatinant inovacijas, didinant viešųjų paslaugų efektyvumą ir sprendžiant svarbius visuomenei klausimus.

Planuojami ir vykdomi pokyčiai

9. Ekonomikos ir inovacijų ministerija patvirtino veiklą, skirtą skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą, sąrašą⁷⁰ ir pradėjo jų įgyvendinimo procedūras. 2023 m. sukurtas duomenų mainų įrankis, pradėtas kurti metaduomenų ir API kūrimo ir tvarkymo modelis. Numatyta iki 2024 m. pabaigos užtikrinti metaduomenų administravimo programinės įrangos prieinamumą, 2026 m. įdiegti ne mažiau nei 376 IS ir registrų integracines sąsajas, 2026 m. sukurti API repozitorijų, užpildyti metaduomenimis iš ne mažiau nei 376 IS ir registrų. Šias veiklas IVPK vykdo įgyvendindamas projektą „Duomenų valdymo modelio sukūrimas“, kurio tikslas užtikrinti efektyvesnį duomenų keitimąsi tarp institucijų. Taip pat patvirtintos veiklos, skirtos integruoti valstybės informacinius išteklius į Valstybės duomenų ežerą, skatinti įmonių investicijas į naujų inovatyvių sprendimų ir skaitmeninių paslaugų sukūrimą, naudojant atvirus duomenis – šiai veiklai nustatytų rodiklių reikšmių pasiekimas numatytas 2029 metais.

2. YRA ATVEJŲ, KAI ATVERIANT DUOMENIS NEĮVERTINAMA ĮTAKA NACIONALINIAM SAUGUMUI

10. Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatyme nustatyta, jog jis nėra taikomas duomenims, kuriuos teikti draudžia įstatymai ar jais vadovaujantis priimti kiti norminiai teisės aktai, įskaitant duomenis, kurie nėra prieinami dėl nacionalinio ar visuomenės saugumo, šalies gynybos interesų, duomenų konfidencialumo arba kurie sudaro valstybės, tarnybos, banko, komercinę, profesinę paslaptį⁷¹.
11. Viešojo sektoriaus subjektai turi paskirti asmenį, atsakingą už subjekto duomenų atvėrimo organizavimą, ir pavesti jam užtikrinti duomenų atitiktį Teisės gauti informaciją ir

⁶⁹ EIMIN strateginio veiklos plano stebėsenos rodiklių vykdymo 2023 m. ataskaitoje prie rodiklio „Sukurtas metaduomenų standartas“ nurodyta, kad „paslaugų teikėjas 2023-10-28 pateikė pirminius rezultatus, tačiau dar turi ištaisyti pagal pateiktas pastabas“ (SIS duomenys, žiūrėta 2024-03-12).

⁷⁰ Pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-07 aprašas, III sk.

⁷¹ Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas, 2 str. 2 d. 3 p.

duomenų pakartotinio naudojimo įstatymui ir kitiems teisės aktams⁷². Viešojo sektoriaus subjektai atsako už savo pateiktų duomenų teisingumą⁷³.

12. Pasitelkus dirbtinį intelektą ar mašininį mokymąsi apdorojant duomenų rinkinius ir sujungiant jų paketus (įskaitant nuasmenintus), tikėtina, galima projektuoti svarbius sprendimus, kurie gali turėti neigiamos įtakos ir Lietuvos nacionaliniam saugumui. Tačiau duomenis atveriantys viešojo sektoriaus subjektai gali nežinoti, jog turimų duomenų atvėrimas ir jų analizė panaudojant dirbtinio intelekto algoritmus žvalgybos tikslais gali daryti įtaką Lietuvos nacionaliniam saugumui.
13. Įgyvendindami žvalgybos ir kontržvalgybos uždavinius, Valstybės saugumo departamentas ir Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas vertina rizikos veiksnius, pavojus ir grėsmes Lietuvos nacionaliniam saugumui ir nurodė, kad 2023 m. identifikuoti 2 nacionaliniam saugumui grėsmę keliantys duomenų viešinimo atvejai. Visgi į atveriamų duomenų peržiūros procesą šios institucijos nėra įtrauktos, atsakomybė paliekama viešojo sektoriaus subjektų kompetencijai.

Žvalgybos tarnybų pateikta nuomonė dėl atveriamų duomenų peržiūros

Valstybės saugumo departamentas: beveik neabejotina, kad laisvai prieinamus atvirus duomenis užsienio žvalgybos renka, analizuoja vertindamos Lietuvos socialinę, ekonominę ir politinę padėtį bei gynybos pajėgumus, o duomenys, susiję su Lietuvos fizine infrastruktūra, bus panaudoti planuojant ir įgyvendinant užsienio žvalgybų tarnybų veiksmus, nukreiptus prieš Lietuvos nacionalinio saugumo interesus. Departamentas nedalyvauja viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo procese, t. y. nevertina ir neatlieka jų peržiūros, o duomenis atveriančios institucijos neturi pareigos konsultuotis su departamentu.

Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas: Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas ir Žvalgybos įstatymas nenustato žvalgybos institucijoms jokių uždavinių ar funkcijų, susijusių su viešojo sektoriaus atveriamais duomenimis, tačiau pažymėta, kad, įgyvendindamas žvalgybos ir kontržvalgybos uždavinius, departamentas vertina rizikos veiksnius, pavojus ir grėsmes Lietuvos nacionaliniam saugumui. Departamentas identifikavo konkrečius grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui keliančius duomenų viešinimo atvejus. Ypač viešai prieinama visuma duomenų apie valstybės ypatingos svarbos srities ar konkretaus šalies ūkio sektoriaus situaciją reikšmingai prisideda prie Rusijos Federacijos karinio planavimo uždavinių ir Lietuvai grėsmę keliančios užsienio politikos sprendimų įgyvendinimo ir kad, labai tikėtina, jog ir kitos Lietuvai priešiškos valstybės renka viešinamą informaciją, prisidedančią prie jų vykdomos ekonominės, politinės ir potencialiai karinės agresijos Lietuvos atžvilgiu. Labai tikėtina, jog nesant reglamentavimo įvertinti viešinimui teikiamų duomenų jautrumą ar galimybę juos panaudoti kenkėjiškai, išliks galimybė priešiškos šalims rinkti Lietuvos nacionaliniam saugumui grėsmę keliančią informaciją.

14. Siekiant užkardyti jautrių duomenų viešinimo atvejus, prieš atverdami duomenis ar jų rinkinius viešojo sektoriaus subjektai turi įsivertinti atveriamų duomenų jautrumą ir, esant poreikiui, kreiptis į žvalgybos tarnybas, kurios galėtų prisidėti atliekant šių duomenų peržiūrą nacionalinio saugumo kontekste.
15. Neužtikrinant pakankamos atveriamų duomenų peržiūros, jų pagrindu (pvz., jungiant juos) gali būti atskleisti valstybei jautrūs duomenys, susiję su nacionaliniu ar visuomenės saugumu, šalies gynybos interesais.

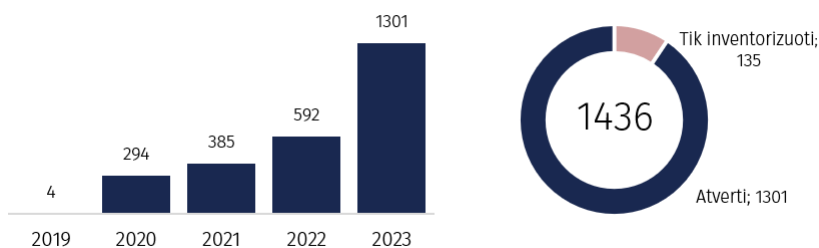
⁷² Ekonomikos ir inovacijų ministro 2020-12-28 įsakymu Nr. 4-1150 patvirtintas Duomenų atvėrimo tvarkos aprašas, 7.1 ir 7.2 pp.

⁷³ Vyriausybės 2024-01-15 nutarimu Nr. 24 patvirtinti Lietuvos atvirų duomenų portalo nuostatai, 17.1 pp., Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2022-01-20 įsakymu Nr. DJ-21 patvirtintas Duomenų rinkinių sudarymo ir perdavimo į Lietuvos atvirų duomenų portalą naudojantis Valstybės duomenų valdysenos informacinė sistema tvarkos aprašas, 21 p.

3. NEPAKANKAMO BRANDOS LYGIO ATVIRŲ DUOMENŲ RINKINIAI MAŽINA JŲ PANAUDOJIMO GALIMYBES

16. Lietuvos atvirų duomenų portalo tikslas – IT priemonėmis sudaryti galimybes viešojo sektoriaus subjektams tvarkyti atvirų duomenų rinkinius ir metaduomenis bei vieno langelio principu teikti juos naudoti pakartotinai⁷⁴. Atvirų duomenų kokybę rekomenduojama vertinti pagal 5 žvaigždučių brandos modelį⁷⁵. Portale duomenų rinkiniai turi būti prieinami ir teikiami ne žemesniu kaip trečias brandos lygis⁷⁶, o žemesnės brandos – tik išimties atvejais pagal pateiktus duomenų naudotojų poreikius⁷⁷.
17. 2023 m. Lietuvos atvirų duomenų portale 253 viešojo sektoriaus subjektai yra paskelbę 1 436 duomenų rinkinius⁷⁸. Iš jų atvertas 1 301, 135 – tik inventorizuoti (5 pav.). EIMIN ir IVPK atliktos apklausos duomenimis⁷⁹, 2022 m. daugiau nei 50 proc. institucijų nebuvo inventorizavusios ir atvėrusios nei vieno rinkinio ir tik trečdalis (29 proc.) planavo atverti duomenis per artimiausius metus⁸⁰. Vertinant atvertų duomenų rinkinių statistikos kaitą nuo 2019 m. matoma, kad atvertų rinkinių kiekis portale didėjo kasmet: 2019 m. atverti 4, 2020 m. – 294, 2021 m. – 385, 2022 m. – 592, 2023 m. – 1 301).

5 pav. Lietuvos atvirų duomenų portale skelbiamų duomenų rinkinių statistika 2019–2023 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos atvirų duomenų portalo duomenis

18. Viešojo sektoriaus subjektų atvertų duomenų rinkinių skaičius varijuoja – vieni jų atvėrę dešimtimis, kiti vos po vieną ar keletą, o atveriant ne visada užtikrinamas rekomenduojamas duomenų rinkinių brandos lygis. 2023 m. Lietuvos atvirų duomenų portale 40 proc. (525 iš 1 301) atvertų duomenų rinkinių yra rekomenduojamo (416 – trečio ir 109 – ketvirto) brandos lygio, 8 proc. žemesnio (102 antro ir 4 pirmo), informacija apie pusės (51 proc., arba 670 iš 1 301) rinkinių brandos lygį neskelbiama⁸¹. IVPK duomenimis⁸², 80 proc. (1 045 iš 1 301)

⁷⁴ Vyriausybės 2022-03-23 nutarimu Nr. 252 patvirtinti Lietuvos atvirų duomenų portalo nuostatai, 3 p.

⁷⁵ Prieiga per internetą: <https://theodi.github.io/EUELearning/lt/module5/#/id/co-01> (žiūrėta 2024-04-07).

⁷⁶ Pagal Timo Bernerso Lee 5 žvaigždučių modelį, prieiga per internetą: <https://5stardata.info/en/> (žiūrėta 2023-12-19).

⁷⁷ Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas, 15 str. 1 d., Duomenų atvėrimo tvarkos aprašas, 16-17 p. (iki 2022-04-01 Viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo rekomendacijos).

⁷⁸ Lietuvos atvirų duomenų portalo duomenys apie 2019–2023 m. skelbiamus duomenų rinkinius (žiūrėta 2024-02-26).

⁷⁹ EIMIN ir IVPK 2022 m. gegužės–birželio mėn. atliktos duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio vertinimo apklausos (dalyvavo 165 institucijos) duomenys.

⁸⁰ 2022 m. viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo pažangos apžvalga (prieiga per internetą: <https://data.gov.lt/blog/2023/04/19/parengta-2022-metu-viesojo-sektoriaus-duomenu-atverimo-apzvalga/>, žiūrėta 2024-01-18).

⁸¹ 2024-02-26 Lietuvos atvirų duomenų portalo duomenys.

⁸² 2024-05-06 IVPK pateikta informacija.

rinkinių prieinami atviruoju formatu, o kas penktas (20 proc.) skelbiamas neatviruoju – *xls*, *doc*, *pdf*, *url* – formatu, o tai riboja galimybes juos nuskaityti mašiniu būdu, susieti su kitais atvirais duomenimis ir pakartotinai naudoti⁸³. Be to, nustatėme 23 atvejus, kai portale atveriami ne pirminiai duomenys, bet apdorota informacija (6 priedas).

19. Viešojo sektoriaus subjektai turi skelbti atveriamus duomenų rinkinius Lietuvos atvirų duomenų portale⁸⁴, bet nagrinėdami kitus duomenų portalus (7 priedas) nustatėme 37 atvejus, kai teikiami duomenys nėra prieinami vieno langelio principu: pvz., iš 27 rodiklių, skelbiamų Atvirų valstybės tarnybos duomenų portale, tik trys paviešinti centralizuotajame⁸⁵, iš 15 Vilniaus m. savivaldybės atvirų duomenų portale skelbiamų duomenų rinkinių – tik du⁸⁶.
20. Užtikrinus viešojo sektoriaus duomenų rinkinių prieinamumą vieno langelio principu, aukštesnį jų brandos lygį ir duomenų atitiktį kokybės kriterijams būtų sudarytos geresnės sąlygos jų nuskaitymui mašiniu būdu, susiejimui su kitais atvirais duomenimis ir pakartotiniam naudojimui.
21. Lietuvos atvirų duomenų portale sudaryta galimybė registruoti šių duomenų rinkinių poreikį ir valdyti šios informacijos teikimo eigą⁸⁷. Duomenų naudotojų pateiktą prašymą dėl naujų duomenų rinkinių gavimo viešojo sektoriaus subjektas turi išnagrinėti ir atsakymą pateikti per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo portale dienos⁸⁸. Atsakyme turi būti nurodyta, ar duomenys gali būti atverti ir kada jie bus paskelbti portale, o jeigu atverti negalima – atsisakymo priežastis⁸⁹.
22. 2024-01-18 duomenimis, Lietuvos atvirų duomenų portale iš viso buvo gautas 241 poreikis duomenų rinkiniams (2020 m. – 16, 2021 m. – 31, 2022 m. – 129, 2023 m. – 54, 2024 – 11)⁹⁰. Pagal būseną⁹¹ 12 proc. (28 iš 241) poreikių yra įvertinti, 39 proc. (95 iš 241) pateikti ir viešojo sektoriaus subjekto dar neįvertinti, 27 proc. (66 iš 241) atmesti, 22 proc. (52 iš 41) įvykdyti (6 pav.). Daugiausiai poreikių gavę subjektai: Registrų centras (19 proc., arba 46 iš 241), VDA (7 proc., arba 16 iš 241), VMI (6 proc., arba 15 poreikių iš 241). Daugiausiai poreikių pagal valdymo sritis pateikta: EIMIN (22 proc., arba 52 iš 241), aplinkos (14 proc., arba 33 iš 241) bei finansų (10 proc., arba 24 iš 241) ministerijoms.

⁸³ Pagal Timo Bernerso Lee 5 žvaigždučių modelį, pirmo brandos lygio duomenys yra atviros licencijos (angl. *open license*) ir gali būti kaupiami bei naudojami be mašininio skaitymo galimybės (pvz., pdf); antro – mašininio skaitymo (angl. *machine readable*) – pateikiami nestandartiniais formatais, kuriuos galima nuskaityti programine įranga ar perkelti į kitą formatą (pvz., xls); trečio – atviro formato (angl. *open format*) arba standartinio formato duomenys, kurių nuskaitymui nereikalinga specifinė programinė įranga (pvz., csv); ketvirto – turi bendrus objektų identifikatorius (angl. *uniform resource identifiers*), kuriuos naudojant duomenys yra siejami tarpusavyje (pvz., rdf); penkto – susieti su kitais duomenimis ar duomenų bazėmis (angl. *linked data*) (pvz., lod), prieiga per internetą: <https://5stardata.info/en/> (žiūrėta 2023-12-19).

⁸⁴ Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas, 15 str. 1 d.

⁸⁵ Aktualūs darbo skelbimai viešajame sektoriuje, nestatutinių valstybės tarnautojų pareigybių statistika bei valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, jų pavaldumas.

⁸⁶ Vilniaus m. adresų duomenys, Vilniaus m. dokumentų valdymo sistemos gaunami dokumentai.

⁸⁷ Vyriausybės 2022-03-23 nutarimu Nr. 252 patvirtinti Lietuvos atvirų duomenų portalo nuostatai, 5.6 pp.

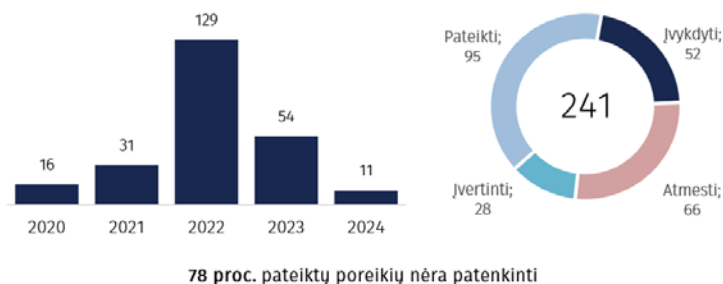
⁸⁸ Duomenų atvėrimo tvarkos aprašas, 9 p.

⁸⁹ Ten pat.

⁹⁰ 2024-01-18 Lietuvos atvirų duomenų portalo duomenys.

⁹¹ IVPK paaiškinimu, portale naudojamos šios būsenos: „pateiktas“ – poreikis tik autoriaus registruotas portale, bet institucijų dar nekomentuotas; „įvertintas“ – institucijos, kuriai adresuotas poreikis, koordinatorius peržiūrėjo poreikį ir: a) įrašė komentarą apie atvėrimo galimybę, terminus, b) peradresavo kitai institucijai; institucija sureagavo, bet iš esmės poreikis dar atvėrimo galimybių vertinimo būsenoje; „atmestas“ – poreikis negali būti patenkintas dėl konkrečių teisinių, saugos ar techninių aplinkybių ir nebuvo peradresuotas kitai institucijai; „įvykdytas“ – kai duomenų rinkinys tenkinantis paklausimą jau yra atvertas.

6 pav. Lietuvos atvirų duomenų portale naudotojų pateikti poreikiai ir jų tenkinimas 2020–2024 m. sausio mėn.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos atvirų duomenų portalo duomenis

23. IVPK nuomone, nepakankamai greitą ar nepakankamai teigiamą institucijų reagavimą į duomenų poreikį daugeliu atvejų lemia organizacinio pobūdžio priežastys⁹².

Nepakankamai greito ar nepakankamai teigiamo institucijų reagavimo į duomenų poreikį priežasčių pavyzdžiai

- Institucija, kuriai nukreipiamas poreikis, nėra registravusi atvirų duomenų koordinatoriaus portale, todėl nėra nei kam reaguoti, nei kam organizuoti duomenų atvėrimą;
- institucija neturi atitinkamų gebėjimų ir nėra pasiruošusi atvėrimui;
- institucija neturi motyvacijos, trūksta išteklių;
- duomenys, kurių prašo vartotojai, institucijoje tvarkomi žemu sisteminiu ir technologiniu lygmeniu.

24. Siekėme išsiaiškinti kokia dalimi poreikius teikia fiziniai, juridiniai asmenys ir viešojo sektoriaus subjektai, tačiau IVPK tokios informacijos nerenka ir neturi⁹³.

25. Siekėme įvertinti, ar verslo atstovai naudoja duomenų rinkinius ir teikia poreikius. Panaudojimą rodo portale publikuojami duomenų panaudojimo atvejai⁹⁴, tačiau 2024 m. pradžioje savanoriškai publikuota tik 30 panaudojimo atvejų (pvz., pensijų kaupimo bendrovių ir jų fondų rezultatų palyginimas, vizito pas gydytoją laukimo trukmės duomenų apžvalga pasitelkiant duomenų vizualizacijos priemones ir pan.)⁹⁵. Portale sudaryta galimybė teikti poreikius duomenų rinkiniams, tačiau Lietuvos verslo konfederacija neteikė poreikių ir neturi informacijos iš narių, ar jie yra juos teikę.

26. Pakartotinai gali būti naudojami ne tik Lietuvos atvirų duomenų ir kituose portaluose prieinami duomenys, bet ir neatviri duomenys Valstybės duomenų ežere⁹⁶. Išankstinio tyrimo metu analizuoti valstybės duomenų pakartotinio naudojimo pavyzdžiai rodo, kad

⁹² 2022 m. viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo pažangos apžvalga, prieiga per internetą: <https://data.gov.lt/blog/2023/04/19/parengta-2022-metu-viesojo-sektoriaus-duomenu-atverimo-apzvalga/>, žiūrėta 2024-01-18).

⁹³ IVPK teigimu, portalo naudotojui, kuris nori paprašyti duomenų rinkinio arba pateikti komentarą portale keliamas tik techninis reikalavimas būti registruotam portale, pateikiant galiojantį el. pašto adresą. Adresas naudojamas išsiunčiant informacinius pranešimus pareiškėjui apie institucijos, kuriai adresuotas poreikis, komentarus. Bet kokiu atveju poreikius registruoja asmuo, kuris, pateikdamas poreikį, gali atstovauti tiek fizinio, tiek juridinio asmens interesams, tiek vienu, tiek kitu atveju naudodamas asmeninį arba tarnybinį el. pašto adresą, todėl sunku iš pateiktos informacijos spręsti, ar poreikį pateikė fizinis, juridinis asmuo ar viešojo sektoriaus subjektas (2024-01-18 IVPK pateikta informacija).

⁹⁴ Prieiga per internetą: <https://data.gov.lt/projects/> (žiūrėta 2024-01-22).

⁹⁵ Ten pat.

⁹⁶ Kitaip – VDV IS. Tai – VDA valdoma IS, skirta tvarkyti ir kaupti valstybės duomenis, teikti jų pagrindu parengtą informaciją atliekant valstybės ekonominės ir socialinės raidos stebėseną ir analizę ir užtikrinti efektyvius informacijos mainus tarp viešojo sektoriaus institucijų (prieiga per internetą: <https://vda.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/misija-ir-strateginiai-tikslai/>, žiūrėta 2024-01-23).

viešasis sektorius teikia poreikius duomenų rinkiniams ir naudoja duomenis analitiniais tikslais, sprendimams priimti.

Valstybės duomenų pakartotinio naudojimo pavyzdžiai

- LRVK iniciatyva VDA sukurta švieslentė, skirta NPP įgyvendinimo stebėsenai⁹⁷;
- Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos iniciatyva VDA sukurtas duomenų apibendrinimo įrankis, padedantis automatizuoti būsto šildymo išlaidų kompensacijų skyrimo tvarką⁹⁸;
- STRATA iniciatyva sukurta ilgalaikių prognozių švieslentė⁹⁹.

27. Duomenų naudotojų pateiktiems duomenų rinkinių poreikiams valdyti sudarytos teisinės ir technologinės prielaidos, pagrįstas duomenų naudotojų poreikių vertinimas ir tenkinimas laiku skatintų didesnį visuomenės ir verslo suinteresuotumą naudotis duomenimis.

Planuojami ir vykdomi pokyčiai

28. Ne visi Lietuvos atvirų duomenų portale atverti duomenų rinkiniai yra rekomenduojamo brandos lygio, tačiau matoma tendencija, kad portale sistemingai daugėja atvirų viešojo sektoriaus duomenų rinkinių¹⁰⁰ ir didėja viešojo sektoriaus subjektų turimų duomenų rinkinių, atvertų 3 ir aukštesniu brandos lygiu, vidurkis¹⁰¹. Taip pat viršijamos ne tik planuotos atveriamų rinkinių padidėjimo, bet ir rinkinių, atvertų rekomenduojamu brandos lygiu, reikšmės.
29. 2023 m. VDA pradėjo įgyvendinti projektą „Valstybės informacinių išteklių integracija į Valstybės duomenų ežerą“¹⁰². Projekto metu numatyta inventorizuoti 376 valstybės registru ir IS duomenys ir atverti Lietuvos atvirų duomenų portale ne žemesniu nei 4 brandos lygiu. Per 9 mėn. nuo projekto pradžios VDA bendradarbiaudama su 179 viešojo sektoriaus subjektais, kurių duomenys inventorizuojami, padėjo parengti 161 duomenų struktūros aprašą ir įgyvendino su jų sistemomis 46 jungtis. Projekto apimtyje prioritetine tvarka atveriami didelės vertės duomenų rinkiniai, kurie nuo 2024-06-09 turi būti prieinami pakartotiniam naudojimui visoje ES pagal tarptautinį standartą¹⁰³. Įgyvendinus projektą, turėtų didėti portale atvertų duomenų rinkinių kokybė ir kiekis.

Departamento vadovas

Markas Marcinkevičius

Vyriausioji valstybinė auditorė-audito grupės vadovė

Diana Nikitina

⁹⁷ Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/npp-svieslente> (žiūrėta 2024-01-23).

⁹⁸ Prieiga per internetą: <https://vda.lrv.lt/lt/naujienos/naujas-irankis-sildymo-kompensacijos-gyventojus-pasieks-greiciau/> (žiūrėta 2024-01-23).

⁹⁹ Prieiga per internetą: <https://strata.gov.lt/zips/> (žiūrėta 2024-01-23).

¹⁰⁰ Pagal IVPK 2020–2023 m. veiklos ataskaitas: 2020 m., planuotas viešojo sektoriaus duomenų rinkinių padidėjimas nuo paskelbtųjų centralizuotame portale 20 proc., atverta 35,6 proc.; 2021 m. planuota 15 proc., atverta 56,2 proc.; 2022 m. planuota 15 proc., atverta 42 proc.; 2023 m. planuota 10, atverta 17,5 proc.

¹⁰¹ 2021 m. vidutinis brandos lygio vidurkis 2,667, 2022 m. – 2,723, 2023 – 3,067, 2024 – 3,75. Prieiga per internetą: https://data.gov.lt/datasets/stats/status/?selected_facets=organization_exact%3A&duration=duration-yearly&indicator=level-average#time (žiūrėta 2024-04-04).

¹⁰² Prieiga per internetą: <https://duomenys.stat.gov.lt/projektai/> (žiūrėta 2024-02-18).

¹⁰³ 2022-12-21 EK priimto įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 2023/138, kuriuo sudaromas konkrečių didelės vertės duomenų rinkinių sąrašas ir nustatoma jų skelbimo bei pakartotinio naudojimo tvarka, 5, 6, 8 str. ir 14 str. 1 d.

PRIEDAI

Išankstinio tyrimo ataskaitos
„Duomenų pakartotinis naudojimas“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

2014–2020 m. atvirų duomenų iniciatyvos – Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programa „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, 4 tikslas, 4.1 ir 4.2 uždaviniai

2021–2030 m. priemonė „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ – 2021–2030 m. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninimo plėtros programos pažangos priemonė „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“

API (angl. *Application Programming Interface*) – programinės įrangos sąsaja

EGADP – Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė

EIMIN – Ekonomikos ir inovacijų ministerija

IVPK – Informacinės visuomenės plėtros komitetas

LRVK – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija

Institucijos – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, valstybės ir savivaldybių valdomos įmonės ir viešosios įstaigos, nurodytos Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo 2 str. 1 d. 1 p.

Metaduomenys – duomenys, kuriais aprašomas duomenų rinkinys

NPP – 2021–2030 metų nacionalinis pažangos planas

SFMIS – Europos struktūrinės paramos kompiuterinės valdymo ir peržiūros sistema

SIS – Stebėsenos informacinė sistema

STRATA – Vyriausybės strateginės analizės centras

Valstybės duomenų ežeras, VDV IS – Valstybės duomenų valdysenos informacinė sistema

Valstybės valdomi subjektai – viešosios įstaigos, akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės, nurodytos Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo 2 str. 1 d. 2 p.

VDA – Valstybės duomenų agentūra (iki 2023 m. Lietuvos statistikos departamentas)

Viešojo sektoriaus subjektai – institucijos ir valstybės valdomi subjektai, kuriems Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo nustatyta pareiga atverti turimus duomenis pakartotiniam naudojimui

VMI – Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

API repozitorius – bendrasis katalogas, kuriame kaupiami duomenys apie valstybės informacinių išteklių API sąsajas, įtraukiant duomenis apie sukurtas ir planuojamas sukurti API realizacijas¹⁰⁴

Atviri duomenys – laisvai prieinami viešojo sektoriaus subjekto veikloje ar dokumentuose užfiksuoti duomenys, nepaisant jų pateikimo būdo, formos ir laikmenos, įskaitant registro duomenis, registro informaciją, registruoti pateiktus duomenis ir (arba) jų kopijas, valstybės informacinės sistemos duomenis, kurie publikuojami atviraisiais formatais, pritaikytais automatizuotam nuskaitymui, ir kuriuos visi asmenys gali pakartotinai naudoti ir platinti teisėtu tikslu, laikydamiesi duomenų naudojimo sąlygų, jeigu jos yra nustatytos¹⁰⁵

Atvirų duomenų brandos lygis – atvirų duomenų rinkinio formatas, kuriuo atverti duomenų rinkinio duomenys ir kuris įvertintas pagal Tim Berners-Lee penkių žvaigždučių brandos lygio modelį (<http://5stardata.info/en/>)¹⁰⁶

Didelės vertės duomenų rinkiniai – duomenys, kurių pakartotinis naudojimas siejamas su reikšminga nauda visuomenei, aplinkai ir ekonomikai dėl jų tinkamumo naujoms paslaugoms, taikomosioms programoms, produktams ir naujoms darbo vietoms kurti ir kurie suteikia naudą dideliame vartotojų skaičiui¹⁰⁷

Duomenų pakartotinis naudojimas – pareiškėjų ir (arba) jų atstovų naudojimas duomenimis komerciniais arba nekomerciniais tikslais, kurie skiriasi nuo pirminio duomenų parengimo tikslo, atliekant viešąją funkciją. Keitimasis duomenimis tarp institucijų ar tarp institucijų ir valstybės valdomų subjektų atliekant viešąsias funkcijas nelaikomas duomenų pakartotiniu naudojimu¹⁰⁸

Duomenų struktūros aprašas – metaduomenų lentelė, kurioje aprašoma duomenų šaltinio struktūra, įvardijant duomenų laukus, duomenų lenteles, šaltinį, kuriame saugomi duomenys, ir duomenų rinkinį, kuriam priskiriami duomenys. Duomenų struktūros aprašo techninė specifikacija pateikiama Atvirų duomenų portalų svetainėje¹⁰⁹

Pirminiai duomenys – žemiausio detalumo lygmens duomenys, neapibendrinti ir nepakeisti duomenys, kurie tvarkomi informacinėje sistemoje ar registre, įskaitant asmens duomenis, tarp jų ir specialiųjų kategorijų asmens duomenis, kurių pagrindu rengiami atvirų duomenų rinkiniai¹¹⁰

Valstybės duomenys – Oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymo 21 str. 1 d. nustatytais tikslais Valstybės duomenų valdysenos informacinėje sistemoje kaupiamos pirminių duomenų, administracinių duomenų kopijos, informacija, dokumentai ir (arba) jų kopijos ir kiti duomenys, išskyrus statistinius duomenis¹¹¹

¹⁰⁴ Pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-07 aprašas, 3 priedas, 3.1 pp.

¹⁰⁵ Duomenų atvėrimo tvarkos aprašas, 6.1 pp.

¹⁰⁶ Informacinės visuomenės plėtros komiteto direktoriaus 2021-03-08 įsakymu Nr. TE-13(2021) patvirtinta Dokumentų rinkinių atvėrimo stebėsenos metodika, 4.2 pp.

¹⁰⁷ Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas, 3 str. 2 d.

¹⁰⁸ Ten pat, 3 str. 4 d.

¹⁰⁹ Duomenų rinkinių sudarymo ir perdavimo į Lietuvos atvirų duomenų portalą naudojantis Valstybės duomenų valdysenos informacinė sistema tvarkos aprašas, 4.1 pp.

¹¹⁰ Ten pat, 4.2 pp.

¹¹¹ Oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymas, 2 str. 21 d.

Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Pagrindiniais išankstinio tyrimo klausimais siekėme išsiaiškinti duomenų pakartotinio naudojimo valdymo sistemą ir dalyvius, išanalizuoti pažangą įgyvendinant strateginius tikslus ir uždavinius, įvertinti atveriamų duomenų kokybę ir poreikį pakartotinai naudoti komerciniams ir nekomerciniams tikslams.

Vertintas laikotarpis – 2019–2023 m. Siekdami įvertinti tendencijas, kai kuriais atvejais naudojome ankstesnių ir vėlesnių metų duomenis.

Dokumentų peržiūra

Nagrinėjome:

- Strateginio planavimo dokumentus: 2014–2020 m. Nacionalinės pažangos programą ir 2021–2030 m. Nacionalinį pažangos planą, Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programą „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ ir jos įgyvendinimo tarpinstitucinį veiklos planą, 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 2 prioriteto „Informacinės visuomenės skatinimas“ priemonės Nr. 02.2.1-CPVA-V-523 „Atvirų duomenų sąveikumas ir optimizavimas“ ir 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ priemonės Nr. 10.1.2-ESFA-V-915 „Viešojo valdymo institucijų atvirumo didinimas ir visuomenės įsitraukimo į viešojo valdymo procesus skatinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašus ir įsakymus dėl finansavimo skyrimo, 2021–2030 m. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninimo plėtros programą, jos pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-07 „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ aprašą ir įsakymus dėl finansavimo skyrimo, už srities politikos formavimą atsakingos EIMIN ir už srities politikos įgyvendinimą atsakingų IVPK bei VDA strateginius veiklos planus;
- Atvirų duomenų ir pakartotinio naudojimo teisinį reglamentavimą: Direktyvą (ES) 2019/1024 dėl atvirųjų duomenų ir viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo, Reglamentą (ES) Nr. 2023/138, kuriuo sudaromas konkrečių didelės vertės duomenų rinkinių sąrašas ir nustatoma jų skelbimo bei pakartotinio naudojimo tvarka, Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymą bei jo pakeitimo projektą, poįstatyminius teisės aktus: Lietuvos atvirų duomenų portalų nuostatus, Duomenų atvėrimo aprašą, Dokumentų rinkinių atvėrimo stebėsenos metodiką, Duomenų teikimo formatų ir standartų rekomendacijas, Duomenų rinkinių sudarymo ir perdavimo į Lietuvos atvirų duomenų portalą naudojančią Valstybės duomenų valdysenos informacinę sistemą tvarkos aprašą, atlyginimo už duomenų pakartotinai naudoti tvarką¹¹²;
- Valstybės duomenų valdysenos teisinį reglamentavimą: Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymą bei jo pakeitimo projektą Nr. 23-1784, Oficialiosios

¹¹² Vyriausybės 2018-01-16 nutarimu Nr. 45 patvirtintas Atlyginimo už registro objekto registravimą, dokumentų teikimą dydžių apskaičiavimo ir atlyginimo už registro objekto registravimą, registro duomenų, registro informacijos, registruoti pateiktų dokumentų ir (arba) jų kopijų, valstybės informacinių sistemų duomenų teikimą mokėjimo tvarkos aprašas.

statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymą ir poįstatyminius teisės aktus: Valstybės duomenų gavimo, tvarkymo ir teikimo tvarkos aprašą, Duomenų teikimo į valstybės duomenų valdysenos informacinę sistemą sąlygų aprašą, Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos nuostatus, Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos duomenų teikimo būdus, Duomenų rinkinių sudarymo ir perdavimo į Lietuvos atvirų duomenų portalą naudojantis Valstybės duomenų valdysenos informacinė sistema tvarkos aprašą, Administracinių duomenų šaltinių kokybės vertinimo tvarkos aprašą;

- EIMIN, IVPK, VDA atsakomybes audituojamoje srityje: institucijų nuostatus, jų struktūrinių padalinių nuostatus bei šių padalinių pareigybų aprašymus;
- Lietuvos rodiklius, susijusius su duomenų pakartotiniu naudojimu ir duomenų atvėrimo pažangos lygiu: pasaulio duomenų barometro, EBPO atvirų, naudingų ir pakartotinai panaudojamų duomenų bei skaitmeninės vyriausybės, atvirų duomenų brandos (Europos atvirų duomenų portalo tyrimus), skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksus ir jų rodiklius;
- Valstybinio audito „Ar užtikrinamas viešojo sektoriaus turimų duomenų atvėrimas“ rekomendacijų įgyvendinimo būklę, kitų užsienio šalių aukščiausiųjų audito institucijų atliktų auditų ataskaitas, 2021 m. STRATA tyrimą „Lietuvos viešojo valdymo skaitmeninė transformacija: politiniai ir techniniai aspektai“, kitus mokslinius tyrimus, susijusius su duomenų pakartotiniu naudojimu ir jų atvėrimu.

Duomenų analizė

Analizavome:

- EIMIN, IVPK ir VDA metinės veiklos ataskaitas, SFMIS duomenis apie 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos įgyvendinimą, IVPK duomenis apie Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ vertinimo kriterijų pasiekimo rezultatus, 2021–2027 m. ES investicijų portalo ir CPVA duomenis apie 2021–2030 m. priemonės „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ įgyvendinimą, SIS duomenis apie nustatytų rodiklių pasiektas reikšmes;
- Lietuvos atvirų duomenų ir kituose atvirų duomenų portaluose (Oficialiosios statistikos ir juo prieinamus atvirus sveikatos duomenis, Lietuvos erdvinės informacijos, Regionų geoinformacinės aplinkos paslaugų, Atvirų valstybės tarnybos duomenų, Švietimo valdymo informacinės sistemos ir Vilniaus m. savivaldybės atvirų duomenų) skelbiamus atvirus duomenis, 2022 m. atliktus tyrimus: Viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo pažangos apžvalgą ir Atvirų duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio vertinimo apklausos apžvalgą;
- EIMIN, IVPK, VDA, Valstybės saugumo departamento, Antrojo operatyvinių tarnybų departamento, STRATA ir Lietuvos verslo konfederacijos pateiktą informaciją.

Duomenis vertinome taikydami palyginamosios analizės ir aprašomosios statistikos metodus.

Pokalbis

Vyko pokalbiai su EIMIN, IVPK, VDA, Valstybės saugumo departamento ir Antrojo operatyvinių tarnybų departamento atstovais.

Išankstinio tyrimo ataskaitos
„Duomenų pakartotinis naudojimas“
3 priedas

Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ duomenų atvėrimo ir jų pakartotinio naudojimo tikslų ir uždavinių įgyvendinimo rezultatai pagal vertinimo kriterijų reikšmių pasiekimą

Tiksiai, uždaviniai ir jų vertinimo kriterijai (R, P)	2014 m. žinoma reikšmė	Vertinimo kriterijų reikšmės	
		2020 m. siektina	2020 m. pasiekta
4 tikslas – atverti institucijų turimus duomenis visuomenei ir verslui, skatinti naudoti šiuos duomenis inovatyviems sprendiniams ir elektroninėms paslaugoms kurti, taip pat sudaryti sąlygas verslui diegti ir naudoti IRT, kad būtų padidintas verslo efektyvumas ir konkurencingumas			
R – Įmonių, kurios naudoja institucijų informaciją savo komercinei veiklai, dalis, proc.	36	66	40*
4.1 uždavinys – sukurti veiksmingas ir inovatyvias priemones, leisiančias užtikrinti bendrą ir standartizuotą institucijų turimų atvirų duomenų teikimą, neribotą prieigą prie šių duomenų ir galimybę visuomenei ir verslui juos pakartotinai panaudoti			
P – Institucijų atvirų duomenų rinkinių kiekio padidėjimas nuo paskelbtųjų centralizuotame portale, proc.	0**	20	36
4.2 uždavinys – sudaryti metodines, teises institucijų duomenų atvėrimo prielaidas, taip pat sukurti veiksmingą duomenų atvėrimo valdymo struktūrą			
P – Institucijų turimų duomenų rinkinių, atvertų 3 ir aukštesniu brandos lygiu, kiekis, palyginti su bendru atvertų duomenų kiekiu, (atvirų duomenų branda vertinama pagal Tim Berners-Lee brandos lygius), proc.	13**	40	35
P – Institucijų, atlikusių savo valdomų duomenų inventorizaciją ir nustačiusių duomenų atvėrimo tvarką, dalis, proc.	5**	90	5**
R – tikslo pasiekimo arba rezultato vertinimo kriterijus P – uždavinio įgyvendinimo arba produkto vertinimo kriterijus			
* 2019 m. duomenys ** 2016 m. duomenys			
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 m. programą „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, Informacinės visuomenės plėtros komiteto duomenis			

Išankstinio tyrimo ataskaitos
„Duomenų pakartotinis naudojimas“
4 priedas

2021–2027 m. pažangos priemonės „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ kvietimai veikloms įgyvendinti ir joms skiriamas finansavimas

1 lentelė. Įvykę kvietimai priemonės „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ veikloms įgyvendinti ir patvirtinti projektai

Kvietimai, skiriamas finansavimas, patvirtinti investiciniai projektai	Projekto veiklų pradžia ir pabaiga ¹¹³	Projekto vykdytojas	Skirtas finansavimas, Eur		
			Valstybės biudžeto lėšos	Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšos	Iš viso
Kvietimas 3, 4, 5 ir 6 veikloms DUOMENŲ VALDYMO MODELIO SUKŪRIMAS – 17 575 299,00 Eur					
Duomenų valdymo modelio sukūrimas (Nr. 02-009-P-0001)*	2022-10-13–2026-06-01	Informacinės visuomenės plėtros komitetas	1 842 934,91	14 427 825,35	16 270 760,26
Kvietimas 7 veiklai INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ INTEGRACIJA Į NACIONALINIŲ DUOMENŲ EŽERĄ – 18 707 000,00 Eur					
Valstybės informacinių išteklių integravimas į Valstybės duomenų ežerą (Nr. 02-008-P-0001)	2023-06-22–2026-06-01	Valstybės duomenų agentūra	585 590,97	15 460 330,00	16 045 920,97
Kvietimas 8 veiklai DUOMENŲ MAINŲ ĮRANKIO SUKŪRIMAS – 627 700,00 Eur					
Informacinio technologinio sprendimo – duomenų mainų įrankio, skatinančio duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą, sukūrimas (Nr. 02-005-K-0004)	2023-01-02–2023-10-31	Unifedpost, UAB	–	345 885,42	345 885,42
Iš viso			2 428 525,88	30 234 040,77	32 662 566,65

* pasirašoma sutartis

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2021–2030 metų Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos Valstybės skaitmeninio plėtros programos pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-07 „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ aprašą ir Centrinės projektų valdymo agentūros duomenis

2 lentelė. Paskelbti kvietimai priemonės „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ veikloms įgyvendinti ir projektuojamos lėšos

Veikla ir paskelbti kvietimai	Projektų vykdytojai	Skiriamas finansavimas, Eur		
		ES fondų investicijų programos lėšos	Privačios lėšos	Iš viso
9 veikla ATVIRŲ DUOMENŲ NAUDOJIMAS	įmonės	15 000 000,00	15 000 000,00	30 000 000,00
Pirmasis kvietimas (2023-11-22–2024-04-04)	įmonės	6 000 000,00	6 000 000,00	12 000 000,00

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2021–2030 metų Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos Valstybės skaitmeninio plėtros programos pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-07 „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ aprašą ir ES investicijų portalo duomenimis

¹¹³ ES investicijų portalas: CPVA administruojami projektai ir tiekėjai. Prieiga per internetą: <https://2021.esinvesticijos.lt/dokumentai/cpva-administruojami-projektai-ir-tiekėjai> (žiūrėta 2023-12-19)

2021–2027 m. pažangos priemonės „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ veiklų įgyvendinimo rezultatai pagal rodiklių reikšmių pasiekimą

Pažangos priemonės veiklos ir rodikliai (P)	Rodiklio pasiekimo metai ir siektina reikšmė	Įgyvendinimo būklė
1 veikla – Oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymo projekto parengimas ir priėmimas		
P – Įsigalioję teisės aktai dėl efektyvaus duomenų tvarkymo	2022 (1)	Įgyvendinta
2 veikla – Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų projektų parengimas ir priėmimas		
P – Įsigalioję teisės aktai dėl efektyvaus duomenų tvarkymo	2022 (1)	Įgyvendinta
3 veikla – Metaduomenų standarto ir API kūrimo ir tvarkymo modelio sukūrimas		
P – Sukurtas metaduomenų standartas	2023 (1)	Neįgyvendinta
4 veikla – Metaduomenims generuoti skirto programinio įrankio sukūrimas ir įdiegimas 15-oje valstybės IS ir registrų, centralizuotos metaduomenų saugojimo bazės ir API repozitoriaus sukūrimas ir užpildymas metaduomenimis ir API sąsajomis iš 15 valstybės IS ir registrų		
P – Pradėtas taikyti duomenų valdymo modelis	2024 (1)	–
P – Valstybės IS ir registrai, kuriuose įdiegtos API sąsajos, įtrauktos į API repozitorijų	2026 (376)	–
5 veikla – Metaduomenims generuoti skirto programinio įrankio įdiegimas valstybės IS ir registruose, centralizuotos metaduomenų saugojimo bazės užpildymas jų metaduomenimis		
P – Valstybės IS ir registrai, kuriuose įdiegtas metaduomenims generuoti skirtas programinis įrankis	2026 (361)	–
6 veikla – API repozitoriaus užpildymas API sąsajomis iš valstybės IS ir registrų		
P – Valstybės IS ir registrai, kuriuose įdiegtos API sąsajos, įtrauktos į API repozitorijų	2026 (376)	–
7 veikla – Valstybės informacinių išteklių integracija į duomenų ežerą		
P – Informaciniai ištekliai integruoti į duomenų ežerą	2026 (376)	–
8 veikla – Duomenų mainų įrankio sukūrimas		
P – Pradėjęs veikti duomenų mainų įrankis	2023 (1)	Įgyvendinta
9 veikla – Įmonių investicijos į naujų inovatyvių sprendimų ir skaitmeninių paslaugų sukūrimą, naudojant atvirus duomenis:		
P – Įmonėms sukurtų paslaugų, produktų ir procesų vertė	2029 (25,5 mln. Eur)	–
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2021–2030 m. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos Valstybės skaitmeninio plėtros programos pažangos priemonės Nr. 05-002-01-07-07 „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį naudojimą“ aprašą, ES investicijų portalo ir Centrinės projektų vertinimo agentūros duomenis		

Apdorotos informacijos pavyzdžiai Lietuvos atvirų duomenų portale

Rinkinio pavadinimas	Prieiga per internetą*
Antimikrobinio atsparumo stebėseną 2014–2021 m.	https://data.gov.lt/datasets/2021/
Asmenų, besinaudojančių šeimos kortele, dalis nuo visų asmenų, turinčių teisę į šeimos kortelę 2022 m.	https://data.gov.lt/datasets/2081/
Bankroto ir restruktūrizavimo procesų duomenys ir analizė	https://data.gov.lt/datasets/476/
Bendrojo ugdymo mokinių skaičiai pagal savivaldybes 2015–2021 m.	https://data.gov.lt/datasets/2122/
Dauginiu atsparumu pasižyminčių bakterijų stebėsenos 2022 m. ataskaita	https://data.gov.lt/datasets/2022/
Invazines infekcijas sukeliančios bakterijos 2014–2022 m.	https://data.gov.lt/datasets/2126/
Įvertinti savivaldybės gydytojų bendradarbiavimo su Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centru ekstremaliųjų situacijų prevencijos srityje poreikį 2021 m.	https://data.gov.lt/datasets/1390/
Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimas 2016–2019 m.	https://data.gov.lt/datasets/1138/
Lietuvoje įvykusių ekstremaliųjų situacijų, ekstremaliųjų įvykių ir / ar kitų riziką gyventojų sveikatai ir gyvybei keliančių įvykių, jų padarinių, taikytų visuomenės sveikatos saugos priemonių ataskaita 2021 m.	https://data.gov.lt/datasets/1389/
Lietuvos gyventojų apklausos dėl mokėjimo įpročių duomenys 2018–2023 m.	https://data.gov.lt/datasets/2285/
Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizė 2019–2021 m.	https://data.gov.lt/datasets/1432/
Marijampolės sav. socialinių paslaugų gavėjų skaičius 2022 m.	https://data.gov.lt/datasets/1846/
Miškų kadastro 2017 m. duomenys	https://data.gov.lt/datasets/1676/
Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo tyrimai 2016–2019 m.	https://data.gov.lt/datasets/1139/
Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos pagrindiniai veiklos rodikliai 2019 m.	https://data.gov.lt/datasets/1827/
Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos pagrindiniai veiklos rodikliai 2020 m.	https://data.gov.lt/datasets/1826/
Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos teritorinių skyrių veiklos ataskaita 2020 m.	https://data.gov.lt/datasets/1810/
Pacientų ambulatoriniai apsilankymai pagal savivaldybes 2022 m.	https://data.gov.lt/datasets/2272/
Skubios pagalbos skyriuje suteiktų paslaugų skaičius pagal amžių grupes 2022 m.	https://data.gov.lt/datasets/2273/
Valstybės valdomų įmonių finansiniai rezultatai 2009–2020 m.	https://data.gov.lt/datasets/1426/
Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešosios bibliotekos veiklos ataskaita 2021 m.	https://data.gov.lt/datasets/1987/
VšĮ Regioninėje Telšių ligoninėje gimdžiusių gimdyvių statistika pagal savivaldybes 2022 m.	https://data.gov.lt/datasets/2364/
VšĮ Regioninės Telšių ligoninės klinikinės laboratorijos veikla 2022 m.	https://data.gov.lt/datasets/2365/
* 2024-03-12 duomenys	

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos atvirų duomenų portale pateiktus atvirų duomenų rinkinius

Nagrinėti viešojo sektoriaus ir mokslo atvirų duomenų portalai ir atvirų duomenų rinkiniai

- ✓ Oficialiosios statistikos portalas (<https://open-data-ls-osp-sdg.hub.arcgis.com/>);
- ✓ Sveikatos duomenys prieinami per Oficialiosios statistikos portalą (<https://duomenys.stat.gov.lt/sveikatos-duomenys/>);
- ✓ Lietuvos erdvinės informacijos portalas (<https://www.geoportal.lt/geoportal/>);
- ✓ Regionų geoinformacinės aplinkos paslaugų portalas (<https://www.regia.lt/zemelapis/>);
- ✓ Atvirų valstybės tarnybos duomenų portalas (<https://statistika.vtd.lt/index.html>);
- ✓ Švietimo valdymo informacinė sistema (<http://www.svis.smm.lt/>);
- ✓ Vilniaus m. savivaldybės atvirų duomenų portalas (<https://open.vilnius.lt/>);
- ✓ Lietuvos humanitarinių ir socialinių mokslų duomenų talpykla (<https://midas.lt/public-app.html#/midas>);
- ✓ Lietuvos humanitarinių ir socialinių mokslų duomenų talpykla (<https://data.ktu.edu/lida/>).

Portalas	Duomenų rinkiniai
Atvirų valstybės tarnybos duomenų portalas	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigybių skaičius ✓ Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų užimtų pareigybių skaičius ✓ Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų skaičius ✓ Karjeros valstybės tarnautojų pareigybių skaičius ✓ Įstaigų ir vadovų pareigybių skaičius ✓ Politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų skaičius ✓ Statutinių valstybės tarnautojų pareigybių skaičius ✓ Statutinių įstaigos vadovų pareigybių skaičius ✓ Darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, pareigybių skaičius ✓ Laisvų karjeros tarnautojų pareigybių skaičius ✓ Laisvų įstaigų vadovų pareigybių skaičius ✓ Laisvų politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių skaičius ✓ Laisvų statutinių valstybės tarnautojų pareigybių skaičius ✓ Laisvų statutinių įstaigos vadovų pareigybių skaičius ✓ Dirbančiųjų skaičius ✓ Karjeros valstybės tarnautojų skaičius ✓ Įstaigų vadovų skaičius ✓ Politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų skaičius ✓ Statutinių valstybės tarnautojų skaičius ✓ Statutinių įstaigos vadovų skaičius
Vilniaus m. savivaldybės atvirų duomenų portalas	<ul style="list-style-type: none"> ✓ „Tvarkau miestą“ reports (vert. „Tvarkau miestą“ ataskaitos)

Portalas	Duomenų rinkiniai
	<ul style="list-style-type: none">✓ Applications to Vilnius schools (vert. prašymai į Vilniaus mokyklas)✓ Municipal debt (vert. savivaldybės skola)✓ Vilnius council expenses (vert. Vilniaus tarybos išlaidos)✓ Vilnius council salaries (vert. Vilniaus tarybos atlyginimai)✓ Vilnius residents (vert. Vilniaus gyventojai)✓ Saugotini želdiniai Vilniuje✓ Teritorijų tvarkymas (UAB „Stebulė“)✓ Waste management (vert. atliekų tvarkymas)✓ Permits to dig (vert. leidimai kasti)✓ Non-working days (vert. nedarbo dienos)✓ Municipality building room reservations (vert. savivaldybės pastatų kambarių rezervacija)✓ Education institutions (vert. švietimo įstaigos)
<p>Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Atvirų valstybės tarnybos duomenų ir Vilniaus m. savivaldybės atvirų duomenų portalus</p>	

